

สรุปทบทวนจากการพัฒนาความรู้

หลักสูตร

จริยธรรมในการทำงานและการบริหารคน

จัดทำโดย นายวีระ ปะทะชินัง

จริยธรรมในการทำงานและการบริหารคน

เนื่องจากทุกองค์กรต้องการบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาร่วมงาน จึงจำเป็นที่ทุกองค์กรจะต้องมีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดแนวปฏิบัติในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และผู้บริหารควรจะต้องยึดหลักจริยธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่ได้มีการบัญญัติเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมไว้ในฐานะที่เป็นเรื่องสำคัญ โดยมาตรา ๗๗ กำหนดให้ “รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่” ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดค่านิยมสร้างสรรค์ ๕ ประการ ได้แก่

- ๑) การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- ๒) ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ
- ๓) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
- ๔) การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
- ๕) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

๑. ความหมายหลักจริยธรรมและค่านิยมสร้างสรรค์

๑.๑ **คุณธรรม (Mora/Virtue) และ จริยธรรม (Ethical)** เป็นกลไกเพื่อการควบคุมตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการกำกับพฤติกรรม

๑.๒ **คุณธรรม จริยธรรม** มีเป้าหมาย คือ นำไปสู่การลดความสูญเสีย ขจัดความร่ำไหล ป้องกันการทุจริต การประพฤติและค่านิยมการที่มีขอบเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผล ความคุ้มค่า โปร่งใส ตอบสนอง สุจริต ซื่อตรง และเที่ยงธรรม เมื่อนำมาใช้ในการบริหารงานที่จะช่วยสร้างสรรค์ และส่งเสริมคนแต่ละคนในองค์กร ทำดี ประพฤติชอบ พร้อมทั้งมีศักยภาพและประสิทธิภาพ จริยธรรมในการทำงาน ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

- การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในฐานะข้าราชการ
- การบริหารคน

๑.๓ ค่านิยม คือ สิ่งที่เป็นคุณลักษณะหรือกลุ่มบุคคลนิยมยึดถือเป็นแนวทางแห่งพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และเมื่อปฏิบัติซ้ำๆ บ่อย ๆ จนเป็นวิถีชีวิต ที่อาจสืบทอดต่อ ๆ กันไปเป็นวัฒนธรรมได้

๑.๔ ค่านิยมสร้างสรรค์ คือ ค่านิยมที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคมที่ได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง นอกจากนั้น ยังหมายถึง ค่านิยมใหม่ที่ยังไม่เคยมีมาก่อน และเข้ามาแทนที่ค่านิยมเก่า ที่ไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นและที่ไม่สามารถแก้ปัญหาสังคมโลกาภิวัตน์ได้

ค่านิยมสร้างสรรค์ฯ เป็นคุณธรรมประจำใจที่จัดทำขึ้นให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพึงยึดถือ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงานใหม่ ให้งานภาครัฐบังเกิดผลตามแนวทางของแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐที่มุ่งสร้างคุณประโยชน์สูงสุดให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ ๕ ประการ ได้แก่

- ๑) การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง (Moral Courage)
- ๒) ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ (Integrity and Responsibility)
- ๓) การปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ (Transparency and Accountability)
- ๔) การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม (Nondiscrimination)
- ๕) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (Result Orientation)

๑.๕ ความเป็นมืออาชีพและการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) การทำงานด้วยความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท
- ๒) ทำงานภายใต้กรอบทางกฎหมาย
- ๓) การไม่รับและไม่เสนอสินบน และการไม่เข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ที่ผิดกฎหมาย
- ๔) การยึดมั่นในนโยบายของบริษัท
- ๕) การให้ความเคารพต่อผู้อื่น
- ๖) การทำงานด้วยมาตรฐานสูงสุด
- ๗) การขัดขวางการข่มเหงหรือคุกคามในที่ทำงาน
- ๘) การไม่ร่วมธุรกรรมใดๆ ที่อาจจะขัดประโยชน์หรือชื่อเสียงของบริษัท

๒. มาตรฐานทางจริยธรรม

ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ในมาตรา ๕ กำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒.๑ มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย

- ๑) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๒) ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่

- ๓) กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม
- ๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ
- ๕) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- ๖) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ
- ๗) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

๒.๒ มาตรฐานทางจริยธรรม ให้ใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐ ที่จะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับสภาพคุณงามความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องยึดถือสำหรับการปฏิบัติงาน การตัดสินใจความถูกต้อง การปฏิบัติที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำตลอดจนการดำรงตน ในการกระทำความดีและละเว้นความชั่ว

๓. จริยธรรมในการบริหารคน

การบริหารคนเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ที่จะต้องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ในจริยธรรมที่ดี ซึ่งหัวใจของผู้บังคับบัญชาที่สำคัญ คือ ความเที่ยงธรรม และจริยธรรมในการบริหารคนไม่ได้หมายความว่าถึง บทบาทของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น แต่ยังหมายความว่าถึง

- เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องยึดในข้อกฎหมาย ยึดคุณธรรมจริยธรรมไว้
- ผู้บังคับบัญชาต้องมีคุณธรรม ในเรื่องของการบริหารงานบุคคล ในเรื่องของการประพฤติปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างที่ดี

“ ผู้ปกครองเหมือนเรือ
ผู้ถูกปกครองเหมือนน้ำ
น้ำพยุเรือได้ฉับไฉน
น้ำก็คว่ำเรือได้ฉับนั้น ”

-เต๋า เต๋อ จิง-

๓.๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗

บทบัญญัติเกี่ยวกับวินัย กล่าวว่า "ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่ประพฤติตนให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของทางราชการ ไม่ประพฤติชั่ว เช่น ประพฤติตนเสเพล"

๓.๒ จริยธรรมสำหรับผู้บังคับบัญชา

"พรหมวิหาร ๔"

เมตตา ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข

กรุณา ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี

อุเบกขา การรู้จักวางเฉย

สัปปุริสธรรม ๗

๑. รู้จักเหตุ

๒. รู้จักผล

๓. รู้จักตน

๔. รู้จักประมาณ

๕. รู้จักกาล

๖. รู้จักชุมชน

๗. รู้จักบุคคล

วรรณกรรมอินเดีย

“ มนุษย์พึงสละเลือดเนื้อเพื่อรักษาอวัยวะ
มนุษย์พึงสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต
มนุษย์พึงสละชีวิตเพื่อรักษาเกียรติคุณ
คุณงามความดี ॥ ห่วงตนไว้ ”

แปลโดย เสถียรโกเศศ และนาคะประทีป

วรรณกรรมจีน

“ ศิล คือ ข้อพึงประพฤติ พึงปฏิบัติ
ศิลปะของ "ลัทธิขงจื๊อ" กับ "ลัทธิเต๋า"
ห่างไกลกันยิ่งกว่าฟ้ากับดินของมหาสมุทร
ฟ้ากับดินของมหาสมุทรห่างไกลกันมากเท่าใดก็ตาม
ศิลปะของลัทธิขงจื๊อกับความไร้ศิลปะของลัทธิเต๋า
ห่างไกลกันยิ่งกว่านั้น ”

สรุป

คุณธรรมและจริยธรรม คือ การทำในสิ่งที่พึงทำ และการเว้นในสิ่งที่พึงเว้น

จริยธรรมสำหรับข้าราชการ

คือ ความดีความงามความหมดจด คือ คำหยาบเกียรติก่อนอันสะอ้าน
คือ ค่านิยม อุดมคติ ปณิธาน คือ หลักการสำหรับกำกับใจ
คือ กฎกติกา แห่งอาชีพ คือ แสงดวงประทีปสว่างไสว
คือ วัตนินิธิธรรมเรื่องรำไร ประพฤติเกิดประพฤตินจริยธรรม

แหล่งที่มา

หลักสูตร : จริยธรรมในการทำงานและการบริหารคน

บรรยายโดย : นายอดุล จันทระศักดิ์ อธิบดีศาลปกครองอุดรธานี

สถาบัน/หน่วยงาน/ระบบ : สำนักงาน ก.พ.

รูปแบบหลักสูตร : e-Learning

ช่วงเวลาการฝึกอบรม : 12 ธันวาคม 2566